

NORGES HØYESTERETT

Den 5. desember 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Matheson og Bull i

HR-2019-2263-U, (sak nr. 19-171878STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Finn Krokeide)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Irlin Irgens)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte en anke fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (2) Øvre Romerike tingrett avsa 5. desember 2018 dom med slik slutning:

«I

A, født 00.00.1964, dømmes for overtredelse av

- straffeloven (1902) § 219 annet ledd, jf første ledd
- straffeloven (2005) § 157 første ledd
- straffeloven (2005) § 263
- straffeloven (2005) § 168
- straffeloven (2005) § 266
- brann- og eksplosjonsvernloven § 42, jf § 5, jf forskrift om brannforebygging § 3 første ledd

alt sammenholdt med straffeloven (2005) § 79 a og b til fengsel i 4 – fire – år og 6 – seks – måneder. Dommen er en fellestraff med Øvre Romerike tingretts dom 23. mai 2018.

Varetekt kommer til fradrag med 17 – sotten – dager.

II

A ilegges kontaktforbud overfor B, C og D for en periode på fem år.

III

A dømmes til innen 2 – to uker – å betale oppreisningserstatning til

- E med 120 000 – etthundredeogtyvetusen – kroner
- C og D hver med 90 000 – nittitusen – kroner.»

- (3) Eidsivating lagmannsrett avsa 1. oktober 2019 beslutning med slik slutning:

«Anken nektes fremmet.»

- (4) A, født 00.00.1964, har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og saksbehandlingen. Det hevdes at straffeloven 1902 § 219 er anvendt feil ettersom det med utgangspunkt i tingrettens bevisbedømmelse uriktig er lagt til grunn at det foreligger ett sammenhengende straffbart forhold. Subsidiært er gjort gjeldende at det foreligger feil ved lagmannsrettens saksbehandling da det ut fra lovanvendelsesspørsmålet om fortsatt forbrytelse og tingrettens sparsommelige premisser på dette punktet, var uforsvarlig å nekte anken fremmet på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling. Lagmannsrettens begrunnelse viser ikke at de feil som ble gjort gjeldende i anken på dette punktet, er blitt oppfattet.
- (5) *Påtalemyndigheten* har gjort gjeldende at lagmannsrettens lovanvendelse er riktig, og at det ikke foreligger feil ved lagmannsrettens saksbehandling.
- (6) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd. Dette omfatter en vurdering av om lagmannsrettens skjønn er forsvarlig – herunder om det ut fra retts- og bevissspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. Rt-2012-1342 med henvisning til tidligere praksis. Videre må det fremgå at de feil som er påberopt ved tingrettens avgjørelse er oppfattet, og hvorfor det er klart at anken ikke vil føre frem, jf. Rt-2012-1209 avsnitt 7.
- (7) Bakgrunnen for den domfeltes anke er at tingretten under bevisbedømmelsen for tiltalens punkt I a om mishandling av samboeren i perioden 2000–2015 uttaler:
- «I perioden 2010 til 2014 bedret forholdet mellom partene seg og det inntraff ikke alvorlige hendelser.»**
- (8) Tiltalte ble likevel dømt i henhold til tiltalen for én sammenhengende overtredelse. Om dette heter det i tingrettens dom:
- «Retten finner det videre utvilsomt at de gjentatte voldshandlingene har ført til at fornærmede har levd i et regime av frykt. Etter rettens syn utelukkes ikke dette av at det også har vært gode perioder i samlivet. Det ligger i denne typen regimers natur at den voldsutsatte senker skuldrene i perioder og håper på at den vanskelige tiden er over. Retten legger også til grunn at tiltalte i perioder har hatt mer kontroll over sitt alkoholbruk og at det også har vært mindre utagerende adferd da.»**
- (9) I domfeltes anke til lagmannsretten ble det pekt på tingrettens bevisvurdering for så vidt gjaldt fraværet av alvorlige hendelser i den nevnte fireårsperioden. Det ble hevdet at det da «ikke er klart at lagmannsretten vil komme til samme konklusjon som tingretten, at faktum i saken er et sammenhengende straffbart forhold som rammes av § 219 i perioden årene 2000 – august 2015». Domfelte anførte at dette kunne reise spørsmål om strafferettslig foreldelse for de enkelte hendelser.
- (10) Ankeutvalget oppfatter tiltaltes anke til lagmannsretten slik at han *anførte* at det ut fra tingrettens bevisbedømmelse ikke foreligger ett sammenhengende straffbart forhold, og at flere forhold i tiltalebeslutningen dermed er foreldet.

- (11) Lagmannsretten har i sin beslutning ikke direkte gjengitt noen slik anførsel. Spørsmålet er om det av sammenhengen likevel fremgår at lagmannsretten har oppfattet innholdet i tiltaltes anke på dette punktet: I beslutningen heter det:

«Tingretten har funnet bevist enkelthendelser nærmest kontinuerlig gjennom den perioden tiltalen gjelder, og de har alle en karakter som underbygger at fornærmede E – og hennes barn, som hun har hatt omsorgen for – har levd under et regime preget av stadig frykt for nye hendelser. Det er da av underordnet betydning at det i tidsrommet tiltalen gjelder også har forekommet roligere perioder med mindre voldsbruk.

Med den kunnskap fornærmede hadde om tidligere voldsepisoder, var også mindre alvorlige voldsbruk, truende atferd og verbale krenkelser egnet til å skape frykt for at det igjen skulle eskalere, noe det også gjorde i forbindelse med en hyttetur i Sverige i 2014 som endte med en ny alvorlig voldshendelse. ...»

- (12) Høyesteretts ankeutvalg finner det lite tvilsomt at lagmannsretten med formuleringen «at det i tidsrommet tiltalen gjelder også har forekommet roligere perioder med mindre voldsbruk» dels adresserer perioder med enkelthendelser, dels adresserer fireårsperioden hvor tingretten har lagt til grunn at «forholdene mellom partene [bedret] seg og det inntraff ikke alvorlige hendelser». Konklusjonen om at slike perioder er «av underordnet betydning» må nettopp ta sikte på å besvare problemstillingen knyttet til et sammenhengende straffbart forhold. Utvalget ser det etter dette slik at lagmannsretten har oppfattet innholdet i tiltaltes anke på dette punktet.
- (13) Spørsmålet er likevel om det på bakgrunn av tingrettens begrensede beskrivelse av forholdet mellom partene i den aktuelle perioden var forsvarlig av lagmannsretten å avgjøre anken – og dermed spørsmålet om ett sammenhengende straffbart forhold – etter skriftlig og forenklet behandling.
- (14) Tingrettens dom bygger klart på at i den fireårsperioden da forholdet mellom partene var «bedret» og uten «alvorlige hendelser», levde fornærmede på grunn av den mishandling hun hadde opplevd over mange år, fortsatt med frykt for nye alvorlige hendelser. Ankeutvalget vil her peke på at tingretten under den generelle redegjørelsen for lovanvendelsen – og forut for gjennomgangen av bevisene – har vist til og sitert fra Rt-2013-329 avsnitt 13. Det slås der fast at dersom det foreligger «krenkelser som samlet er av en slik alvorlighetsgrad at § 219 er anvendelig, må de mindre alvorlige krenkelsene tas med i den samlede vurderingen». Tingrettens domsgrunner for perioden 2010–2014 må leses på denne bakgrunn. Uttalelsen om at det ikke inntraff «alvorlige hendelser» i dette tidsrommet kan etter dette ikke forstås slik at det i dette tidsrommet overhodet ikke var hendelser som gav grunn til å opprettholde frykten.
- (15) Høyesteretts ankeutvalg kan på den bakgrunn ikke se at det i lys av den senere voldsutviklingen var uforsvarlig av lagmannsretten å ta stilling til spørsmålet om ett sammenhengende straffbart forhold etter skriftlig og forenklet behandling.
- (16) Anken blir etter dette å forkaste.

S L U T N I N G

Anken forkastes.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)